

Kaupunginhallitus

§ 174

01.06.2020

Lieksan kaupungin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Kaupunginhallitus 01.06.2020 § 174
457/00.04.00/2020

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt kunnilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppivelvollisuuslaki ja laki tutkinto-koulutukseen valmentavasta koulutuksesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi näihin uusiin annettaviin lakeihin liittyen perusopetuslakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia, opintotukilakia, koulumatkatukilakia, ylioppilastutkinnosta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja.

Hallituksen esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin oppivelvollisuusiän korottamisesta 18 ikävuoteen, ohjauksen vahvistamisesta, toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta sekä toisen asteen valmistavien koulutusten ja nivelvaiheen ohjauksen kehittämisestä. Esityksen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa sekä varmistaa jokaiselle mahdollisuus toisen asteen tutkinnon suorittamiseen.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite siitä, että jokainen perusopetuksen päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Oppivelvollisuuden korottamisen lisäksi hallitusohjelman mukaan vahvistetaan peruskoulun mahdollisuuksia tarjota jokaiselle riittävät valmiudet suorittaa toisen asteen koulutuksesta. Nämä tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia, mutta samalla täytyy muistaa, että jo nykyisen oppivelvollisuuslain puitteissa toimitaan näiden tavoitteiden suuntaisesti.

Riittävien oppimis- ja opiskeluvälineiden turvaaminen

Hallituksen esityksessä korostetaan peruskoulun tehtävää toisen asteen koulutuksen vaatimusten mukaisten välineiden kehittämisessä jokaiselle perusopetuksen oppilaalle. Tällä hetkellä kaikilla peruskoulun päättävillä nuorilla ei ole näitä välineitä. Oppivelvollisuusiän nostaminen ei varmista sitä, että riittävät valmiudet saavutetaan peruskoulun aikana, vaan se siirtää ongelmaa eteenpäin toiselle asteelle. Oppivelvollisuusiän nostamisen sijaan tulisikin panostaa varhaiseen ja riittävään tukeen sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa siten, että oppimiseen ja opiskeluun liittyvät valmiudet ovat peruskoulun päättövaiheessa toisen asteen koulutuksen edellyttämällä tasolla.

Hakeutumisvelvollisuus ja nivelvaiheen koulutukset

Hallituksen esityksen mukaan oppivelvollisen olisi hakeuduttava ennen peruskoulun viimeisen vuosiluokan päättymistä nivelvaiheen koulutukseen, toisen asteen koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuskoulutukseen. Hakeutumisvelvollisuus jatkuisi niin kauan, kunnes hakija saa opiskelupaikan. Tämä tavoite on kannatettava, ja se palvelee toisen asteen koulutuksen suorittamista. Tavoitteen toteuttamiseksi ei kuitenkaan tarvita oppivelvollisuusiän nostamista 18 ikävuoteen. Hakeutumisvelvollisuuteen liittyy kuntien toteuttama ohjaus- ja valvontatoiminta. Tehtävä on kunnille uusi, ja siihen tulisi ohjata kustannusten mukaista lisärahoitusta.

Oppivelvollisuusiän laajentaminen ja opintojen maksuttomuus

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus oppivelvollisuusiän laajentamisesta koskemaan perusopetuksen jälkeisen toisen asteen koulutusta siihen saakka, kun opiskelija täyttää 18 vuotta tai kun hän suorittaa ylioppilastutkinnon tai ammattitutkinnon. Tällöin lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus olisivat täysin maksuttomia sen kalenterivuoden loppuun saakka, jona opiskelija täyttää 20 vuotta. Käytännössä edellä oleva tarkoittaa sitä, että tälläkin hetkellä maksuttoman opetuksen ja ruokailun lisäksi maksuttomiksi tulisivat oppikirjat, opiskelumateriaalit ja koulukuljetukset samoin kuin opiskelupaikkakunnalla majoittumiseen liittyvät kustannukset tiettyjen edellytysten täytyessä.

Hallituksen esityksen mukaan koulukuljetusetuus toteutettaisiin koulumatkatukijärjestelmän puitteissa muuttamalla koulumatkatukilakia. Palvelutason laajenemisesta aiheutuu kunnille merkittäviä lisäkustannuksia, jotka tulisi korvata opetuksen järjestäjille täysimääräisinä. Muussa tapauksessa muutos uhkaa heikentää sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen laatua kunnissa, kun ne pyrkivät saavuttamaan oppivelvollisuusiän nostamisesta aiheutuvia lisäkustannuksia vastaavat säästöt varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta.

Muita huomioitavia asioita

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tutkintokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta, johon yhdistettäisiin nykyiset nivelvaiheen koulutukset, eli perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus. Ehdotus on uudistuksen kokonaisuuden näkökulmasta perusteltu ja järkevä, koska se lisää mahdollisuuksia yksilöllisten opintopolkujen suorittamiseen, ja rahoituspohja tälle kokonaisuudelle on jo olemassa. Kunnille tulevaan ohjaus- ja valvontavastuuseen sisältyy kuitenkin velvollisuus tarvittaessa ohjata oppivelvolliselle koulutuspaikka tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa. Näiden koulutusten toteuttaminen on haastavaa erityisesti niillä alueilla, joilla on harva oppilaitosverkko. Tämän koulutuskokonaisuuden kuten myös koko uudistuksen toteutumisen kannalta olisikin ensiarvoisen tärkeää säilyttää maassa mahdollisimman kattava toisen asteen koulutusverkko.

Kaupunginhallitus

§ 174

01.06.2020

Hallituksen esityksen mukaan muutokset tulisivat voimaan 1.8.2021 alkaen. Eситetty muutos on niin laaja-alainen, että käytännön toimenpiteiden valmistelu ei onnistu esitetystä aikataulusta. Jos uudistus toteutuu, se voidaan ottaa käyttöön aikaisintaan 1.8.2022 alkaen.

Lieksan kaupungin lausunnon keskeinen sisältö

Hallituksen esityksen taustalla oleva tavoite, eli koulutus- ja osaamistason nostaminen siten, että jokainen suomalainen nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon, on hyvä ja kannatettava. Tavoitteeseen päästään parhaiten siten, että kehitetään kokonaisvaltaisesti oppimisen rakenteita ja tukimekanismeja nykyisen järjestelmän pohjalta sekä panostetaan aiempaa enemmän varhaiseen ja yksilölliseen tukeen. Oppivelvollisuuden nostaminen ei takaa osaamisen tason nousua, ja uudistukseen sisältyvät lisäkustannukset heikentävät nykyisen perusopetuksen rahoituskokonaisuutta. Kuntatalous on erityisesti koronakriisin jälkeen suurien haasteiden edessä, joten mahdollisten uudistusten yhteydessä on varmistettava siitä, että lisäkustannukset korvataan kunnille täysimääräisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää hyväksyä esityslistan tekstin lausunnokseen hallituksen esitysluonnoksesta oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyvistä laeista.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti hyväksyä esityslistan tekstin lausunnokseen hallituksen esitysluonnoksesta oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyvistä laeista.
Lisätietoja	Hyvinvointijohtaja Arto Sihvonen, p. 040 1044 101, sähköposti arto.sihvonen(at)lieksa.fi
Jakelu	Opetus- ja kulttuuriministeriö Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa Lieksan kaupungissa 02.06.2020 Tarja Käyhkö asianhallintasihteeri

Kaupunginhallitus

§ 174

01.06.2020

Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen

2.6.2020 yleiseen tietoverkkoon www.lieksa.fi-sivulle

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on

☐	Lähetetty postitse tavallisena kirjeenä
☐	Lähetetty postitse saantitodistusta vastaan
☒	Lähetetty sähköpostilla 2.6.2020
☐	Luovutettu asianosaiselle kirjallista todistusta vastaan
☐	Muulla tavalla, miten

Asianosaiset: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Paikka, päivämäärä ja tiedoksiantajan allekirjoitus

Lieksa 2.6.2020

Tarja Käyhkö

Tarja Käyhkö, asiantuntijasihteeri

Vastaanottajan allekirjoitus, jos luovutettu

Kaupunginhallitus

§ 174

01.06.2020

Muutoksenhakuohje/oikaisuvaatimus koskee pykälää: § 174

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Kuntal 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

